

Левіт Олександр Олександрович
магістр з економіки,
аспірант кафедри інтелектуальної цифрової економіки,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-364-7-5>

ІНДУСТРІЯ 5.0 – ЧЕРГОВИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОРИВ ЛЮДСТВА

Індустрія 5.0 є найновішим явищем, що варто привернути увагу академічного та професійного співтовариства. Цей концепт відзначає черговий технологічний прорив у розвитку промисловості та суспільства. Розгляд цього явища важливий з декількох причин:

1. Відстань між змінами, які відбуваються останнім часом в промисловості, складно порівняти з тим, що відбувалося у минулому. Перша промислова революція сталася на перетині XVIII–XIX сторічч. Її ознаменували запровадження у виробництво механічного ткацького, прядильного та токарного верстатів, доменного методу плавки чавуну, парового двигуна. Знадобилося сто років, щоб світ побачив: нафту як енергоносія, принципові зрушення у сталеварінні та електрифікації, конвеєрне виробництво автомобілів, яке потягнуло за собою формулювання засадничих принципів управління разом з тим, що отримало назву «наукова організація трудових процесів». Наведені та інші інновації склали підмурівок другої промислової революції

Ще через сторіччя стартувала Індустрія 3.0. з системами масового транспорту, телекомунікаційними мережами, інформаційними технологіями, управлінням знаннями та зростанням мікроелектроніки, глобалізацією виробництв та ринків. ***Про четверту промислову революцію заговорили у ФРН у 2011 р., окресливши її ключові складові: кіберфізичні системи, інтернет***

речей, смартпідприємства. А настання Індустрії 5.0 дехто навіть не помітив, хоча й знайомий з поняттями «штучний інтелект», «велика мовна модель», «навчання машин», «зелений перехід», «централізація людського чинника в автоматизованих виробничих процесах». Тож обрахунок пішов на десятиріччя.

2. Друга причина – далеко не кожна країна встигає мало що втілювати новітні технологічні досягнення, а навіть досягнути їх зміст. Наслідок – розшарування суспільств. Частина стрімко рухається шляхами прогресу, інші задовольняються роллю постачальників сировини.

В ЄС розпочато моніторинг індикаторів стану цифрової економіки (рис. 1).

Наведена на схемі інформація має, як на нас, дві корисні властивості. Перш за все вона надає точні уявлення про зміст, який вкладає європейська спільнота у поняття «**Індустрія 5.0**». Окрім суто технологічної складової, що домінувала у її попередниці, бачимо повернення уваги до постаті Homo sapiens (данина занепокоєнню й навіть супротивну, які виникли з приводу тотальної роботизації, панування кіберфізичних систем») та збереження природного середовища, до якого тим роботам абсолютно байдуже, й широкого спектра питань, пов'язаних з безпекою ІКТ й довірою між тими, хто їх використовує.

Другий позитив полягає у визначенні дороговказів для усіх стейкхолдерів в нашій країні, які може й хотіли б рухатись загальноцивілізаційним шляхом та мають певні здобутки. Але в усьому цьому не проглядається системності, послідовності, опіки з боку тих, хто мав би планувати, організовувати, мотивувати позитивні зрушення. Іншу ситуацію спостерігаємо в країнах-рушіях світової економіки. До прикладу, в країнах єврозони понад 30 % підприємств, зайнятих виготовленням будь-яких виробів, використовує Інтернет речей, а подекуди даний показник сягнув 50 % й вище, коли йдеться про відповідні види господарської діяльності. І це три роки тому – найсвіжіші відомості від статистичного відомства Союзу [2].



Пояснення: *ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології,

**ШІ – штучний інтелект.

Рис. 1. Індикатори стану цифрової економіки та суспільства в ЄС

Джерело: [1]

Ще один позитив інформації зі схеми на рис. 1 – поновлення в правах інтелектуального капіталу, носієм якого є персонал інноваційних, цифрових бізнесів та усіх інших, які прихильні до економіки знань.. Адепти Індустрії 4.0 поставили на ньому хрест, поклавши свої надії на інтелект штучний – такий, що відсторонився від людини, підмінив її та почав завдяки «навчанню машин» домінувати над своїм творцем. Нова генерація дослідників спромоглася усвідомити: по-перше, хибність такого підходу своїх

посередників, за якого з активного впливу на перебіг бізнес-процесів, принаймні в осяжній перспективі, пригнічувалося глибоке джерело важливих компетенцій, що накопичувалися персоналом підприємств роками. Нехтування ними – помилка; по-друге, його небезпеку з наслідками на кшталт руху луддитів. Прогрес вони не зупинили, але шкоди своїм роботодавцям завдали чимало.

Література:

1. ICT usage in enterprises (isoc_e) (2024) Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure (ESMS). Compiling agency: Eurostat, the statistical office of the European Union. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/isoc_e_esms.htm
2. Internet of Things by NACE Rev. 2 activity (2024) Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_eb_iotn2__custom_9910695/default/table?lang=en